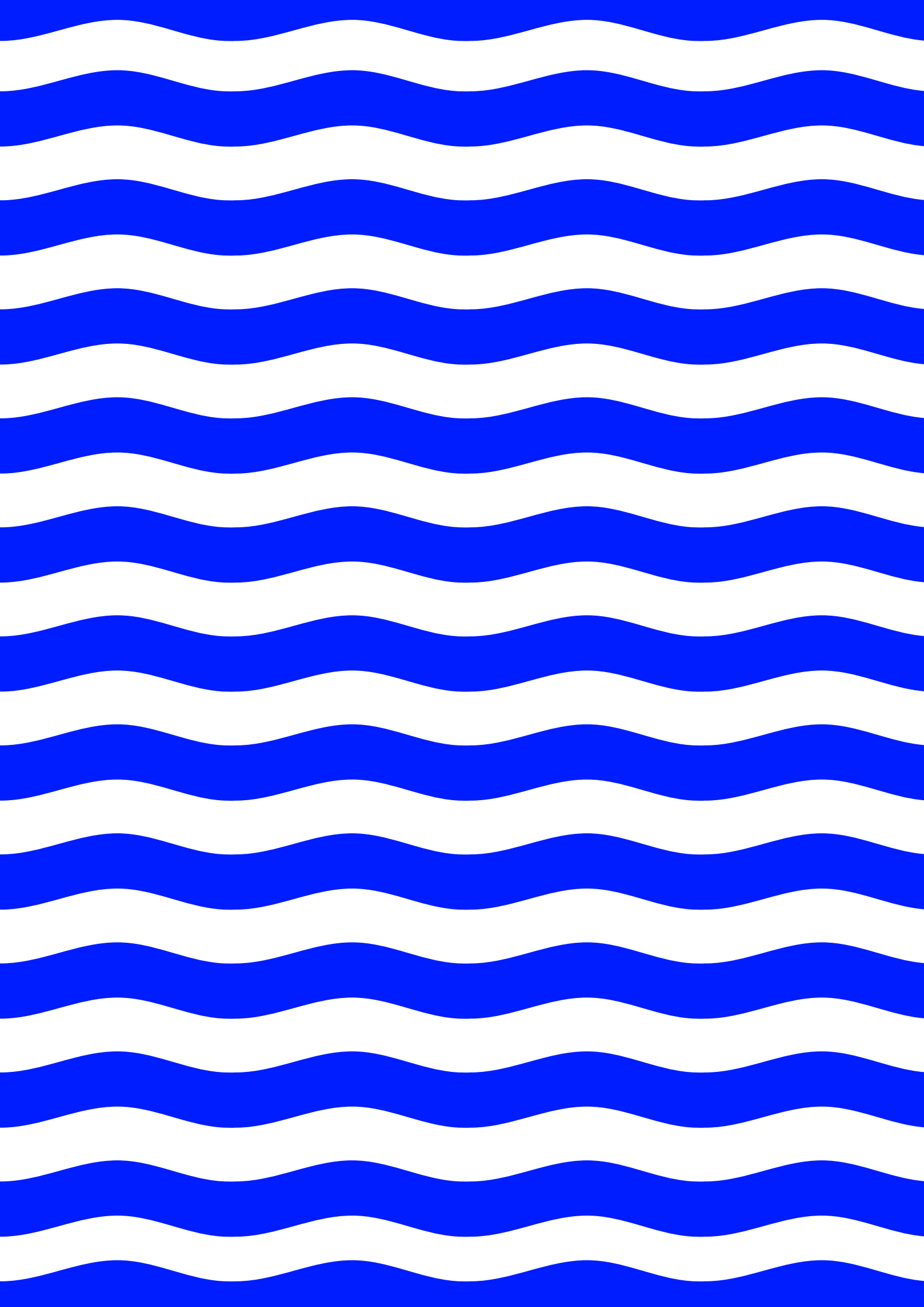

A large graphic at the top of the page features a blue sun with three curved rays rising from a blue wavy line that represents the horizon or water. The sun and waves are set against a white background.

NULTIkvadrant

Šesto istraživanje Nulti kvadrant
ukazuje da građane nastavljaju
mučiti inflacija i pad kupovne
moći, a raste podrška vojnom roku

Građanima su **najvažnije** **teme** rast cijena i sigurnost, a znanje smatraju najboljom investicijom

Zagreb, 1. prosinca 2025. – Godina na izmaku bila je u svakom pogledu turbulentna – politički, društveno i ekonomski. Globalne sile nastojale su pronaći ravnotežu između sigurnosnih interesa i potrebe za međunarodnom suradnjom, a sve je jasnije da se Europa, ali i cijeli svijet, nalazi na svojevrsnoj prekretnici.

Politički kontekst obilježen je novim, manje predvidivim i manje stabilnim transatlantskim odnosima nakon ponovnog izbora Donalda Trumpa za predsjednika, eskalacijom sukoba na globalnim kriznim žarištima, dok se istodobno u državama Europe na nacionalnoj razini produbljuje politička polarizacija građana oko ideoloških pitanja, primjerice oko odnosa prema stranim radnicima te vanjskopolitičkih pitanja poput daljnje podrške Ukrajini. Javne rasprave određene snažnim ideološkim podjelama, u kombinaciji sa senzacionalističkim izvještavanjem te utjecajem društvenih mreža i algoritama, smanjuju prostor za argumentiranu i uravnoteženu raspravu o važnim temama za građane.

Rast cijena i pad kupovne moći i dalje su najveće brige građana, a pitanja sigurnosti, obrane i otpornosti sustava dobivaju sve veću važnost.

Građani Hrvatske sve su manje nesvrstani glede podrške zaraćenim stranama u ratovima Ukrajine i Rusije te Izraela i Palestine; u godinu dana podrška Ukrajini i Palestini značajno je porasla.

Zabrinjavajuće je da je, u okolnostima zaoštavanja javnog dijaloga i ratnog naoružavanja cijelog svijeta, povjerenje građana Hrvatske u ključne stupove demokratskog društva – medije, organizacije civilnog društva te političare i dalje nisko, što ostavlja vakuum koji potencijalno popunjavaju opcije koje nude „alternativna rješenja“, često utemeljena na idejama koje ruše prethodno postignute društvene konsenzuse.

Dodatno zabrinjava što, iako većina građana drži dobre poslovne prakse važnima, osobito društveno odgovorno poslovanje, tek mali dio vjeruje da ih kompanije doista provode; povjerenje u takve prakse nastavlja postupno padati, što otvara pitanje vjerodostojnosti poslovanja kompanija i njihovog doprinosa društvu.

U svijetu koji se ubrzano mijenja, Val grupa već šestu godinu zaredom osluškuje stavove, očekivanja i uvjerenja građana, s ciljem dobrog razumijevanja i spremnosti za izazove koji dolaze te boljeg upravljanja rizicima i reputacijom kompanija.

*Istraživanje je za Val grupu proveo Ipsos online metodom od 25. do 30. listopada na uzorku od 600 članova Ipsosova online panela, reprezentativnih za populaciju korisnika interneta u dobi od 18 do 64 godine.

Nina Išek Međugorac

IZVRŠNA DIREKTORICA

Kriza **povjerenja** **potiče podjele**

I dalje nitko nikome ne vjeruje, što ostavlja sve veći prostor rastu podjela. Stalni rast BDP-a, uspješne turističke sezone i velike infrastrukturne investicije jasni su pokazatelji napretka. No, kako šesto izdanje Nultog kvadranta pokazuje, iza stabilnih makroekonomskih pokazatelja sve je izraženiji osjećaj duboke društvene krize. Građani svjedoče sustavnom urušavanju povjerenja i glasnom zagovaranju partikularnih interesa. Čini se da nam nedostaje odgovornog ponašanja, empatije i cjelovitog pristupa upravljanju važnim društvenim pitanjima.

Inflacija, iako primarno ekonomski fenomen, postala je ogledalo naših društvenih slabosti. Cijene rastu brže od objašnjenja, a odgovornost se prebacuje između države, tržišta i globalnih okolnosti. Jaz između institucija, poslovnog sektora i građana sve je dublji, što dodatno naglašava potrebu za jasnijom strateškom vizijom i sposobnošću sustava da stvara pravedno i održivo okruženje.

Već šestu godinu zaredom, ovo jedino agencijsko longitudinalno istraživanje potvrđuje isto: povjerenje je naš najoskudniji resurs. Tek 14 posto građana vjeruje državnim institucijama, dok samo 7,5 posto smatra da su kompanije društveno odgovorne. Ovo nije prolazna oscilacija, već kronična dijagnoza koja ukazuje na dubinsku disfunkciju sustava. I što je najvažnije — nisko povjerenje ne utječe samo na političku sliku, nego izravno slabi ekonomski potencijal zemlje. U društvu niskog povjerenja zajednički interes gotovo nestaje, a odlučivanje postaje fragmentirano, ad hoc i kratkoročno.

Primjer recentnih rasprava o minimalnoj plaći to najbolje ilustrira. Sindikati traže očuvanje kupovne moći, poslodavci upozoravaju na pritisak na produktivnost, a država nastoji uravnotežiti političke i ekonomske učinke. Umjesto dijaloga i zajedničke odgovornosti, svjedočimo sukobu parcijalnih perspektiva. Minimalna plaća pritom ne bi smjela biti samo socijalno pitanje, nego i strateško pitanje konkurentnosti i održivosti gospodarstva.

Javni sektor:

Rast plaća bez rasta vrijednosti usluge

Naglo povećanje plaća u javnom sektoru od 48 posto tijekom prošle godine dodatno je produbilo razliku u odnosu na privatni sektor — sada već više od 30 posto. Istovremeno, prema Nultom kvadrantu, javne usluge nisu postale ni učinkovitije ni dostupnije. Mjera zamišljena kao ulaganje u ljude pretvorila se u fiskalni teret bez vidljivih rezultata, donijevši višu inflaciju i još niže povjerenje građana.

Privatni sektor:

Propuštena prilika za odgovorno liderstvo

Ni privatni se sektor ne snalazi u ovakvim okolnostima. Zadovoljstvo i povjerenje se urušavaju i u privatnim uslugama: samo 30,6 posto građana zadovoljno je bankama, a osiguravateljima vjeruje tek 12,3 posto. Tek 10 posto smatra da kompanije i uslužne djelatnosti podižu cijene samo kada je to nužno. Nedostaje odgovorna poslovna praksa i šira definicija uloge poslovnog sektora od puke profitabilnosti. S druge strane, unatoč rastu prihoda, prosječna profitabilnost hrvatskih kompanija iznosi tek 4 do 5 posto, dvostruko niže od EU prosjeka. U takvim uvjetima teško je dizati plaće, ulagati u inovacije, privlačiti talente i ostati konkurentan.

Znanje kao jedina stabilna valuta

U ovom okruženju znanje se ponovno nameće kao jedini resurs koji ne gubi vrijednost. Čak 83,5 posto građana smatra da je ulaganje u obrazovanje najisplativije ulaganje. To je jasna poruka: otpornost društva gradi se kroz znanje, kompetencije i dugoročnu viziju. No to nije individualni napor, već zajednička odgovornost države, obrazovnih institucija i poslovnog sektora.

Što nam je činiti?

Kriza povjerenja nije politički sukob, nego strateški rizik. Nijedna politika, strategija ili vizija neće uspjeti bez temeljnog veziva društvenih odnosa — povjerenja. Vrijeme je da prestanemo upirati prst u druge i počnemo preuzimati odgovornost.

Umjesto usmjeravanja na partikularne interese, potrebno je integrirano upravljanje. Umjesto velikih riječi — mjerljiv učinak.

Povjerenje se gradi zajedničkim djelovanjem, transparentnošću i spremnošću da se čuje druga strana. Ključ je u sustavu koji pomiruje različite interese — socijalne, gospodarske i sigurnosne — te u javnom dijalogu koji je informiran, odgovoran i usmjeren na rješenja. Dijalog koji strateški i otvoreno komunicira sa svim dionicima. Tek tada se zatvara prostor za podjele — a otvara prostor za napredak.

Najveća briga građana i dalje je porast cijena

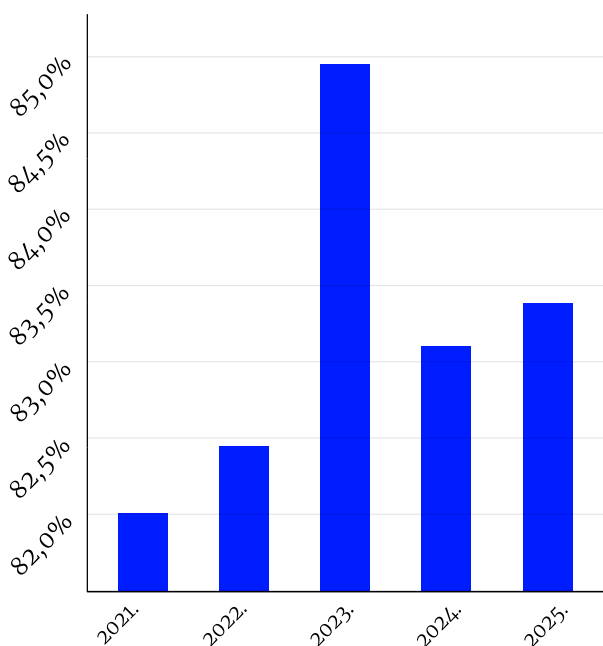
Hrvatske građane i ove godine u visokoj mjeri brinu ekonomske teme, što potvrđuje podatak da više od 90 posto ispitanika brine rast cijena, što je na razini prethodnih godina istraživanja. Rast cijena brine zaposlene i nezaposlene građane podjednako, nešto manje od njih brinu učenike i studente te umirovljenike. Logično, s obzirom na prihod kućanstva, rast cijena najviše brine građane s prihodima kućanstva do 1.800 eura. Porast cijena najmanje u prosjeku zabrinjava one s najvišim prihodima, odnosno s više od 3.000 eura po kućanstvu.

Pad kupovne moći brine 78,4 posto građana, što je blagi porast u odnosu na godinu ranije kad je to brinulo 76,5 posto građana. Rast cijena nekretnina brine dvije trećine građana (64,5 posto), što je na razini prijašnjih godina i potvrđuje da je priuštivo stanovanje važna tema.

Ukupni pad životnog standarda u društvu neovisno o osobnoj situaciji zabrinjava tri četvrtine građana (78,3 posto), što je u skladu s rezultatima prošlogodišnjeg istraživanja, kada je taj udio iznosio 76,7 posto.

Nedavno objavljeno Eurostatovo istraživanje¹ potvrđuje taj sentiment: Hrvatska je peta u Europskoj uniji po udjelu kućanstava koja s teškoćama podmiruju osnovne mjesečne troškove. Gubitak posla muči svakog drugog građanina (48,5 posto), što je blagi pad u odnosu na 2024. godinu kad je to brinulo 52,7 posto građana, no i dalje je 10,2 postotnih poena više nego 2022. godine.

S tim povezano, gotovo polovinu građana – njih 47,5 posto, brine smanjenje broja radnih mjesta zbog razvoja umjetne inteligencije – zabrinutije su žene nego muškarci, osobe s višim obrazovanjem, a zabrinutost s porastom kućnih prihoda pada.

Znanje kao najbolja investicija

Ulaganje u svoje ili znanje svoje djece za 83,5 posto građana najisplativija je investicija, što je istovjetno prošlogodišnjem istraživanju (83,2 posto).

¹<https://www.tportal.hr/biznis/clanak/porazni-podaci-u-hrvatskoj-cak-60-posto-kucanstava-ne-moze-spojiti-kraj-s-krajem-20251031>

Trećina građana troši manje nego prije godinu dana, tek svaki deseti potrošač je trošio više

Kada je riječ o potrošačkim navikama, više od pola građana troši jednako kao i ranije, dok trećina (34,3 posto) [troši manje nego prije godinu dana](#).

Ovakav trend upućuje na povećani oprez i prilagodbu budžeta, ponajprije pod utjecajem rasta cijena i zabrinutosti zbog inflacije. Da troše manje, ističu u većoj mjeri učenici i studenti (51,8 posto) te nezaposleni (47,8 posto), naspram 27,4 posto umirovljenika koji tvrdi isto.

Da troše jednako kao prije godinu dana tvrdi 59,4 posto umirovljenika, što je 5,2 postotnih poena više od zaposlenih ispitanika. Što se tiče ispitanika koji su trošili više nego do sad, njih je 11,4 posto, a tek 6,4 posto planira trošiti više.

Većina misli da će u idućih godinu dana **trošiti jednako** kao sad, najviše oni s visokim prihodima

Što se tiče potrošnje u budućnosti, gotovo 58 posto ispitanika očekuje da će trošiti na jednakoj razini kao i sada, a to u nešto većoj mjeri misle muškarci nego žene.

Kad se promatra dob ispitanika, to najviše misle mladi između 18 i 34 godine starosti – njih 62,4 posto u odnosu na 53 posto osoba između 50 i 64 godina starosti. Da će trošiti jednako misli dvije trećine građana s prihodima kućanstva iznad 3.000 eura, 59 posto kućanstava s prihodima između 1.800 i 3.000 eura te 38,2 posto s prihodima kućanstva do 1.800 eura.

Građani i dalje najveću odgovornost za inflaciju pripisuju državi

Upitani tko je najodgovorniji za inflaciju u Hrvatskoj, gotovo 63 posto građana odgovornost pripisuje državi, što je porast od pet postotnih bodova u odnosu na prošlu godinu.

U posljednje dvije godine taj je udio porastao za devet postotnih bodova, što sugerira da građani sve snažnije percipiraju ulogu države u oblikovanju domaće ekonomske politike. Trgovce za inflaciju krivi 22 posto ispitanika, dok svega 6,6 posto smatra da su prvenstveno odgovorne vanjske okolnosti. Proizvođače krivi za inflaciju svega 2,5 posto ispitanika i taj postotak je u blagom trendu pada u odnosu na 2024. i 2023. godinu. Iako su trgovci u javnom medijskom prostoru krivnju za rast cijena kontinuirano prebacivali prvenstveno na proizvođače, čini se da to nije palo na „plodno tlo“ kod građana, koji ne dijele to uvjerenje.

Iako su trgovci u javnom medijskom prostoru krivnju za rast cijena prebacivali prvenstveno na proizvođače, 22 posto potrošača za inflaciju krivi trgovce, a 2,5 posto krivnju prebacuje proizvođačima.

Zadovoljstvo **uslužnim** djelatnostima u padu

Zadovoljstvo korisničkim iskustvom u javnom sektoru i ove je godine na relativno niskim razinama. Državnim institucijama zadovoljno je tek 14,7 posto građana, a tvrtkama u vlasništvu lokalne samouprave zadovoljno je nešto manje od petine ispitanika. Uredima lokalne samouprave zadovoljno je 20 posto građana. Što se tiče sektora zdravstva, bolnicama je zadovoljna petina ispitanika, a domovima zdravlja trećina ispitanika.

U privatnom sektoru rezultati su bolji, ali i tu se bilježe određeni padovi. IT sektorom zadovoljno je gotovo 40 posto građana, dok ljekarne ostaju najpozitivnije ocijenjen dio privatnog sektora, sa 60 posto zadovoljnih ispitanika, iako je to pad od tri postotna poena u odnosu na prošlu godinu. Kafići i restorani bilježe osjetan pad zadovoljstva: 43,8 posto ispitanika zadovoljno je ovim sektorom, što je sedam postotnih poena manje nego lani (50,6 posto), vjerojatno pod utjecajem općeg rasta cijena. Zadovoljstvo uslužnim djelatnostima palo je s 55,1 posto na 48,5 posto, dok je ocjena privatnih zdravstvenih usluga ostala stabilna, 46,2 posto zadovoljno je privatnim zdravstvenim uslugama.

U padu je zadovoljstvo bankama, pa je tako korisničkim iskustvom s bankama ove godine zadovoljno 30,6 posto, što je pad od nešto više od šest postotnih poena u odnosu na prošlu godinu, dok je farmaceutska industrija zabilježila rast od deset postotnih poena u usporedbi s 2024., pa je tako sada 31,4 posto ispitanika zadovoljno korisničkim iskustvom.

Građani **najviše** **vjeruju** ljekarnama, **najmanje** medijima

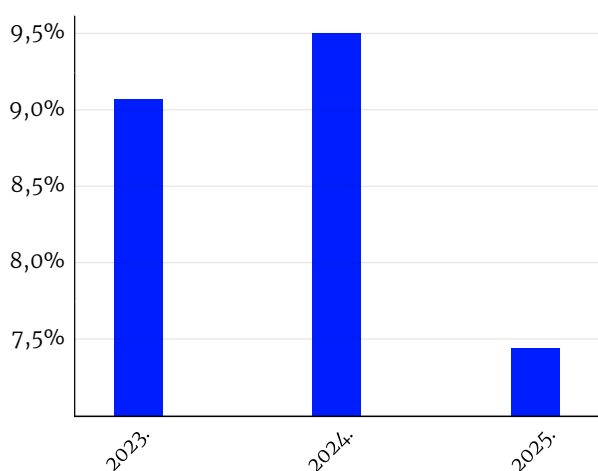
Povjerenje građana u institucije i kompanije, bilo iz javnog ili privatnog sektora, ostalo je na razini prošlogodišnjeg istraživanja. Medijima se vjeruje najmanje, odnosno vjeruje im samo 13 posto građana, što je dva postotna poena više nego prošle godine, dok državnim institucijama vjeruje tek 14 posto ispitanika, bez promjena u odnosu na lani.

U privatnom sektoru, ljekarne bilježe najveće povjerenje građana (51,2 posto), slijede uslužne djelatnosti poput frizera i pedikera (49,6 posto), zatim su privatne zdravstvene usluge (44 posto), kafići i restorani te IT industrija koji dijele četvrto mjesto (37,3 posto). Povjerenje u uslužne djelatnosti ove je godine šest postotnih bodova niže nego 2024. godine, ali 10 bodova manje nego 2023. godine. Kafići i restorani također bilježe pad, što je moguće objasniti da građani ipak povezuju povjerenje s upitnom transparentnošću oko dizanja cijena usluga.

Uz povjerenje u ljekarne koje je na razini prošlogodišnjeg, privatnim zdravstvenim ustanovama vjeruje 44 posto, što je pad od gotovo tri postotna poena u odnosu na 2024. Bolnice su, barem što se tiče povjerenja građana, ostale na istoj razini kao prošle godine i vjeruje im 34 posto građana, a na istoj su razini i domovi zdravlja koji bilježe blagi pad od dva postotna poena u odnosu na 2024. godinu. Povjerenje u urede lokalne samouprave iznosi 16 posto, a u tvrtke u njihovom vlasništvu 19 posto, također nepromijenjeno.

Svaki osmi građanin misli
da državne institucije i
osiguravajuća društva rade
za dobrobit društva, svaki
sedmi misli isto za medije

Društveno odgovorno poslovanje

Iako su brojke stabilne, one su i dalje izrazito niske, osobito kada je riječ o uvjerenju građana da institucije i tvrtke rade za dobrobit društva. Svega 12,3 posto ispitanih vjeruje da državne institucije djeluju za dobrobit društva, a mjesto s državnim institucijama dijele osiguravajuća društva. Slijede ih banke za koje 13,3 posto građana misli da rade za dobrobit društva, a nakon njih su mediji za koje 14,1 posto građana misli da rade za dobrobit društva.

Najbolju percepciju „radu za dobrobit društva“ imaju ljekarne (36,2 posto) i uslužne djelatnosti poput frizera i pedikera (35,5 posto), potom obrazovne institucije (34,5 posto) te javne zdravstvene usluge – bolnice (34 posto).

Zanimljivo je da nevladine organizacije, iako su svojim djelovanjem primarno usmjerene na društveno koristan i odgovoran rad, imaju povjerenje tek 17,7 posto ispitanika da djeluju u korist društva, što predstavlja pad od nešto više od pet postotnih poena u odnosu na prethodnu godinu.

Ovi podaci potvrđuju dugoročni trend niskog povjerenja u ključne društvene aktere, uz poneke minimalne pomake, što ukazuje na sada već duboko nepovjerenje građana prema institucijama i sustavima na koje se svakodnevno oslanjaju. Slične rezultate bilježe i druga relevantna i stručna istraživanja, što Hrvatsku svrstava među društva s niskom razinom međusobnog i institucionalnog povjerenja.

12,3%

građana smatra da osiguravajuća
društva rade za dobrobit društva

Potrošači ne misle da kompanije provode načela koja su njima važna, poput brige o zdravlju zaposlenika i stvaranju dodatne vrijednosti za potrošače i društvo

Iako je percepcija potrošača da kompanije provode njima važna načela poslovanja, poput brige o zdravlju zaposlenika, ulaganja u znanje i društveno odgovorno poslovanje već prethodne dvije godine bila niska, ove godine ona pada još niže. Dojam u 10 od ukupno 11 stavki je u blagom padu, što ukazuje na to da su u percepciji građana kompanije u godinama velike inflacije i pada kupovne moći ostale u okvirima stvaranja profita i brige o vlastitoj koristi i nisu pokazale širu društvenu svrhu.

Na pitanje u kojoj mjeri, prema njihovom mišljenju, kompanije provode načela odgovornog i etičnog poslovanja, odgovori potrošača su poražavajući. Tek 7,5 posto ispitanika smatra da kompanije provode načelo društveno odgovornog poslovanja, a svega 9,1 posto ispitanika vjeruje da se kompanije vode načelom stvaranja dodatne vrijednosti za potrošače i društvo, što također predstavlja blagi pad u odnosu na 2024. godinu.

Briga o zdravlju i sigurnosti zaposlenika također bilježi negativan trend, svega 13,6 posto ispitanika smatra da kompanije provode ovo načelo, što je pad od tri postotna boda. Kada je riječ o ulaganju u znanje, razvoj i kompetencije zaposlenika, svega 14,1 posto građana vjeruje da kompanije aktivno ulažu u razvoj, znanje i kompetencije svojih zaposlenika, što je također pad od dva postotna boda u odnosu na prošlu godinu.

Nisko povjerenje prisutno je i u pogledu transparentnosti i poslovne etike – samo 13,5 posto ispitanika smatra da kompanije pravovremeno i transparentno pružaju sve važne informacije krajnjim korisnicima, dok tek 10 posto vjeruje da kompanije cijene povećavaju isključivo kada je to nužno za opstanak poslovanja. Dodatno, svega 15 posto ispitanika smatra da se poduzeća odgovorno ponašaju prema svojim poslovnim partnerima, što je pad od dva postotna boda u odnosu na godinu ranije.

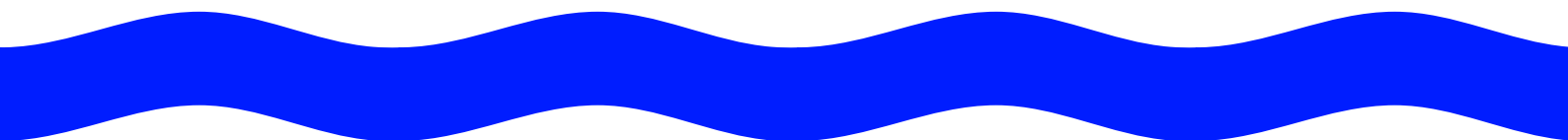
Samo 11,5 posto ispitanika smatra da trgovački lanci u Hrvatskoj potiču prodaju domaćih u odnosu na strane proizvode. Istovremeno, gotovo 80 posto građana smatra da je važno kupovati domaće proizvode kako bi se poticao razvoj hrvatskog gospodarstva. Ovakav nerazmjer ukazuje na snažnu želju potrošača da podrže domaću proizvodnju, ali i na percepciju da tržišni akteri to ne prate.

11,5%

ispitanika smatra da trgovački lanci potiču prodaju domaćih proizvoda, a njih gotovo 80 posto smatra da je važno kupovati domaće proizvode kako bi se poticao razvoj gospodarstva.

Istovremeno, ta sva načela su ispitanicima jako važna, pa tako brigu o zdravlju gotovo 86 posto smatra važnom, baš kao i stvaranje dodatne vrijednosti za potrošače i društvo, što smatra 61,8 posto ispitanika važnim. Također, 76,5 posto ispitanika smatra važnim društveno odgovorno poslovanje, što dodatno naglašava raskorak između onoga što građani očekuju i onoga što vjeruju da kompanije doista provode.

Ovi rezultati potvrđuju snažnu vrijednosnu orijentaciju građana prema odgovornom, transparentnom i društveno usmjerenom poslovanju, ali istovremeno ukazuju na manjak povjerenja u stvarnu primjenu tih načela u praksi. Ovakva diskrepancija između deklarativnih očekivanja i percepcije korporativnih ponašanja nije samo reputacijsko pitanje pojedinih kompanija ili korporativnog sektora, već potencijalno veliki izazov u odnosima između poslovnog sektora i javnosti.

Raste zabrinutost građana zbog pojačanog nadzora koji provode državne institucije

Zabrinutost građana zbog pojačanog nadzora koji nad njima provode državne institucije kontinuirano raste iz godine u godinu. Ove godine ta zabrinutost izražena je kod 61,3 posto ispitanika, što je blagi porast u odnosu na 2024. godinu kad je taj postotak iznosio 57,5 posto, no to je gotovo 20 postotnih poena više u

odnosu na 2022. godinu, kada je iznosila 41,7 posto. Žene su zabrinutije nego muškarci, a kad se promatra dob ispitanika najzabrinutiji su građani između 35 i 49 godina starosti. Nadzor posebno brine nezaposlene, a zabrinutost s rastom kućanskih prihoda pada.

Građani sve manje žele **strane radnike**, koji (sve više) izazivaju podjele u društvu

Tema stranih radnika i dalje snažno polarizira javnost. Ukupno 47,8 posto ispitanika smatra da imigranti predstavljaju prijetnju hrvatskoj kulturi i načinu života, što je blagi rast od tri postotna poena više nego 2024. godine. Prisutnost sve većeg broja stranaca (imigranata i stranih radnika) u zajednici zabrinjava 60,2 posto građana, što je u odnosu na 54,7 posto prošle godine rast od 5,5 postotnih poena, ali je na razini 2023. godine kad je to brinulo 62,3 posto građana.

Tek svaki peti građanin podržava dolazak stranih radnika (19,8 posto), što je pad od tri postotna poena u odnosu na prethodnu godinu. Zanimljivo je da starija skupina ispitanika, u dobi od 50 do 64 godine, nešto više podržava dolazak stranih radnika u usporedbi s mlađim ispitanicima.

Strane radnike 49,3 posto ispitanika smatra „nužnim zlom“, iako su svjesni njihove važnosti za hrvatsko gospodarstvo, što je šest postotnih poena manje nego prošle godine. Povećao se broj onih koji smatraju da ne žele strane radnike u Hrvatskoj te ih je 26,9 posto među ispitanicima, za razliku od 21,2 posto u prošlogodišnjem istraživanju.

Velika većina građana protiv smanjenja **osobnih sloboda** u zamjenu za veću sigurnost

Kada su građani upitani bi li podržali smanjenje osobnih sloboda (npr. uvođenje kontrole aplikacija za komunikaciju, strožu kontrolu financijskih transakcija ili zabranu anonimnih komentara na portalima) kako bi država lakše osigurala sigurnost, 79,6 posto ispitanika to ne bi podržalo. Tom stavu u nešto većoj mjeri sklone su žene i osobe srednje životne dobi.

Građani su najpozitivniji oko **osobnih odnosa**, a najnegativniji oko političke i gospodarske situacije

Upitani da školskim ocjenama ocjene kvalitetu svog života po aspektima, ispitanici su najpozitivniji oko prijateljskih i ljubavnih odnosa, a najnegativniji redom oko političke situacije u Hrvatskoj koju vrlo dobrom i odličnom ocjenjuje tek svaki deseti građanin (9,4 posto), gospodarske situacije u Hrvatskoj kojoj vrlo dobar i odličan daje 12,8 posto i kvalitetu sustava zdravstvene skrbi u Hrvatskoj koju bi tako ocijenio svaki peti građanin (19,7 posto). Važno je naglasiti da bi 40,4 posto ispitanika svoje osobno financijsko stanje ocijenilo vrlo dobrim ili dobrim. Promatrajući različite skupine ispitanika, učenici su u najvećoj mjeri dali ocjenu odličan, a slijede umirovljenici, dok su u najmanjoj mjeri najvišu ocjenu dali oni nezaposleni. Također, ispitanici koji imaju više od 3.000 eura u kućanstvu su također najzadovoljniji kvalitetom svog života ocjenjujući je odličnim.

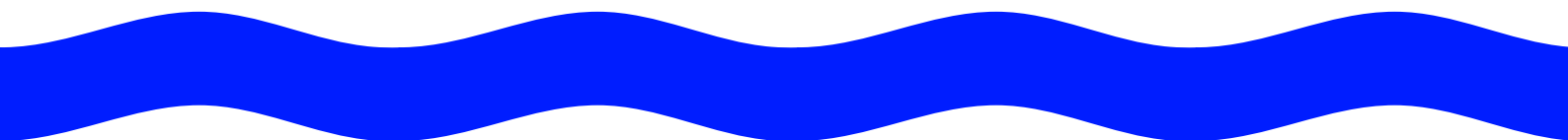
Gotovo 40 posto ispitanika smatra da im je kvaliteta života bolja nego prije, osobito najmlađi i visokoobrazovani ispitanici. Nešto više od četvrtine ispitanih navodi da im je kvaliteta života nepromijenjena, što najčešće ističu ispitanici u dobi od 35 do 49 godina, no žene su malo negativnije u tom stavu u odnosu na muškarce, pa ih se u prosjeku manje izjasnilo da im je kvaliteta života nepromijenjena. Isto tako, 34,7 posto ispitanika smatra da im je kvaliteta života lošija nego prije.

Na pitanje da usporede pojedine aspekte svog života sa situacijom prije nekoliko godina, visokih 61,4 posto ispitanika smatra da je gospodarska situacija lošija nego prije, pri čemu su žene puno kritičnije nego muškarci (žene su dale prosječnu ocjenu 2,1 u odnosu na 2,5 kod muških ispitanika). Najnižu ocjenu logično daju nezaposleni ispitanici, no zanimljivo je da gospodarsku situaciju danas u odnosu na prije nekoliko godina najboljom ocjenjuju umirovljenici, koje se obično veže uz niske mirovine, a slijede ih ispitanici koji imaju više od 3.000 eura po kućanstvu.

Što se tiče političke situacije, svega osam posto građana misli da je ona bolja nego prije nekoliko godina, a visokih 60,5 posto građana smatra da je lošija nego prije, podjednako muškarci i žene, u nešto većoj mjeri mladi i stariji u odnosu na ispitanike srednje životne dobi. Prema radnom statusu, umirovljenici su i u ovom slučaju pozitivniji od ostalih, pa tako oni političkoj situaciji u odnosu na prije nekoliko godina daju prosječnu ocjenu 2,6 u odnosu na 2,1 koliko daju i nezaposleni i zaposleni na tržištu rada. Učenici i studenti su drugi koji ih slijede, s ocjenom 2,4. Pola ispitanika – 51,2 posto misli da je kvaliteta sustava zdravstvene skrbi u Hrvatskoj lošija ili puno lošija nego prije par godina, a za kvalitetu obrazovnog sustava to misli 45,6 posto građana.

61,4% ispitanika smatra da je gospodarska situacija lošija nego prije

Bez obzira na negativnu ocjenu gospodarske situacije i strah od daljnjeg rasta cijena i pada kupovne moći, 43,1 posto građana misli da je njihova osobna financijska situacija bolja nego prije nekoliko godina. To misle podjednako žene i muškarci, u nešto većoj mjeri mladi između 18 i 34 godine te oni s višom školom i fakultetom, kao i najvišim primanjima po kućanstvu. Najmanje to mišljenje dijele nezaposleni i ispitanici čija kućanstva imaju do 1.800 eura primanja mjesečno.

Mladi su **optimistični** oko budućnosti

Upitani što misle kakva će biti ukupna kvaliteta njihovog života u narednim godinama, građani su značajno optimističniji nego prethodnih godina, pa tako trećina građana – njih 34 posto, misli da će kvaliteta života biti bolja ili puno bolja nego sad. To misli svaka druga osoba između 18 i 34 godina starosti, u odnosu na svaku petu osobu starosti između 50 i 64 godine i svake treće osobe između 35 i 49 godine starosti. Umirovljenici su najpesimističniji – njih 25,1 posto misli da će kvaliteta života biti bolja, u odnosu na

46,4 posto studenata. Zanimljivo je da to mišljenje dijeli i 38,9 posto nezaposlenih. Unatoč rastućem optimizmu, trećina građana misli da će im kvaliteta života ipak biti lošija u budućnosti.

Uočljiva je i razlika u optimizmu prema obrazovanju, ispitanici s visokim obrazovanjem donekle su optimističniji o budućnosti od onih sa srednjom ili osnovnom školom, s razlikom od deset postotnih bodova.

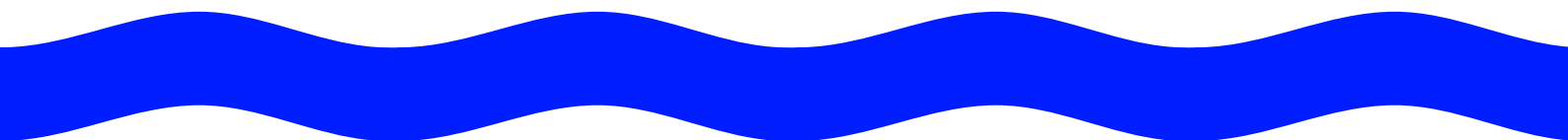
Index optimizma

85,5% građana misli da je **vršnjačko nasilje** veliki problem koje društvo treba prevenirati

Visokih 85,5 posto građana misli da je vršnjačko nasilje veliki problem koje društvo treba prevenirati, a to značajno više misle žene nego muškarci. Da je to problem u nešto većoj mjeri misle osobe s visokim prihodima kućanstva nego one s prihodima do 1.800 eura, a učenici i studenti to misle u manjoj mjeri nego zaposleni i umirovljenici.

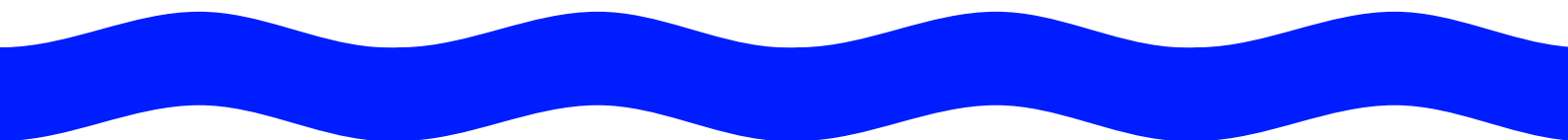
S tim povezano, porast problema mentalnog zdravlja i njegov negativan utjecaj na društvo brine 73,5 posto građana, pri čemu žene u prosjeku izražavaju veću zabrinutost nego muškarci, što je u skladu s prošlogodišnjim istraživanjem kada se 82 posto ispitanika složilo kako je mentalno zdravlje kod djece i mladih veliki problem koje društvo prioritarno treba rješavati.

71,4% građana podržava strožu regulaciju i ograničavanje oglašavanja kladionica, odnosno zabranu oglašavanja u vrijeme kada su maloljetnici izloženi tim porukama te ograničavanje njihove rasprostranjenosti.

U tom kontekstu, jedna od medijski prisutnih tema je i ovisnost mladih o igrama na sreću. S početkom ove godine stupio je na snagu novi Zakon o igrama na sreću, stoga je ovogodišnje istraživanje ispitalo i podršku strožoj regulaciji oglašavanja kladionica.

Ukupno 71,4 posto građana podržava strožu regulaciju i ograničavanje oglašavanja kladionica, odnosno zabranu oglašavanja u vrijeme kada su maloljetnici izloženi tim porukama te ograničavanje njihove rasprostranjenosti, kao što je primjerice minimalna udaljenost od škola. Dodatnih 23,4 posto regulaciju također podržava, iako im nije osobito važna. Zanimljivo, iako je klađenje češće povezano s muškarcima, žene su za čak deset postotnih bodova sklonije podržati ovakva ograničenja.

Demografija kao prioritet u radu Vlade Republike Hrvatske

Kada su građani upitani o tome što bi trebao biti prioritet u radu Vlade, za 41,1 posto ispitanih demografija bi trebala biti apsolutni prioritet Vlade Republike Hrvatske, a dva postotna poena više je onih koji smatraju da bi demografija trebala biti u grupi prioriteta, dok oko 12 posto smatra da je demografija važna, ali ne i prioritet. Demografiju kao apsolutni prioritet najviše smatra najstarija skupina ispitanika, a zatim oni od 30 do 45 godina, također muškarci su skloniji tom stavu, u odnosu na žene i to u više od deset postotnih bodova razlike.

Kada se govori o demografskim mjerama, 31,1 posto građana izdvaja niže oporezivanje plaća kao najvažniju demografsku mjeru, što je istovjetno rezultatima lanjskog istraživanja, a slijedi mjera subvencioniranja stambenog pitanja mladim obiteljima što je za 27,9 posto ispitanika najvažnija demografska mjera.

Kada se izdvajaju tri najvažnije demografske mjere, za 70 posto ispitanika to su subvencioniranje stambenog pitanja, ali i niže oporezivanje plaća, dok je za 43,2 posto to je ulaganje u vrtiće.

niže oporezivanje plaća

subvencioniranje stambenog
pitanja mladim obiteljima

Raste zabrinutost građana oko izravne uključenosti Hrvatske u ratne sukobe

Na pitanje u kojoj mjeri građane brine ratni sukob u koji bi izravno bila uključena Hrvatska, 72,9 posto građana izrazilo je da ih to brine, pri čemu visokih 43,1 posto da ih jako brine, što je blagi porast od 3,1 postotnih poena u odnosu na rezultate 2024. godine i značajan porast od 9,1 postotnih poena u odnosu na 2023. godinu. I dalje ih to brine manje od ekonomskih briga (porast cijena, pad kupovne moći), a u rangu je s brigom o porastu problema mentalnog zdravlja ljudi i štetnog utjecaja na društvo.

Kada su zamoljeni da navedu tri najveće brige za buduću kvalitetu života, građani su ratne sukobe u koje će direktno biti uključena Hrvatska stavili odmah na drugo mjesto (njih 36,4 posto), odmah iza porasta cijena (44,9 posto), pri čemu su žene s 42,1 posto značajno zabrinutije od muškaraca – 30,5 posto.

Pola ispitanika smatra da se u slučaju inter- vencije NATO saveza ne bi Hrvatska trebala uključivati u među- narodne vojne sukobe

Upitani treba li se Hrvatska, u slučaju NATO intervencije, uključiti u međunarodne ratne sukobe, ispitanici su ostali nepromijenjenog stava u odnosu na prošlu godinu, odnosno 49,2 posto protiv je uključanja Hrvatske u ratne sukobe. Oko 36 posto ispitanika podržava uključanje u sukobe, ali kroz civilno, odnosno logističko djelovanje, što je dva postotna poena manje u odnosu na prošlogodišnje istraživanje, dok 14,7 posto podržava uključivanje s borbenim snagama i kroz civilno/logističko djelovanje. Kada se to promatra kroz sociodemografske aspekte ispitanika, vidljivo je da su žene, u prosjeku, znatno više, odnosno čak devet postotnih bodova više, protiv uključivanja Hrvatske u sukobe, kao i srednja skupina ispitanika, odnosno onih od 30 do 45 godina.

U samo godinu dana, značajno je **narasla** **podrška** obaveznom vojnom roku kojeg danas podržava **71% građana**

Hrvatska je, nakon 17 godina, ponovno uvela obvezni vojni rok u trajanju od dva mjeseca. Mišljenja su donekle podijeljena, no velika većina, njih 71 posto podržava obvezni vojni rok. Ukupno 36,6 posto građana podržava model od dva mjeseca, 34,4 posto podržava jednogodišnji rok, dok je gotovo svaki treći građanin protiv njegova uvođenja. Prošle godine, prije nego je vojni rok službeno ponovno aktiviran, vojni rok je podržavalo 58,5 posto građana 2024. godine, što znači da je u samo godinu dana podrška značajno porasla – za 12,5 postotnih bodova.

Svaki treći građanin bi bez ikakvih uvjeta omogućio priziv savjesti kada je u pitanju vojni rok, dok 43,7 posto smatra kako može postojati priziv savjesti, ali ipak uz obvezu civilnog služenja, dok 26,3 posto ne podržava priziv savjesti. Kad se promatra dob ispitanika, primjećuje se da su građani do 50 godina starosti skloniji omogućavanju priziva savjesti – 32,3 posto ispitanika između 18 i 34 godine i 34 posto između 35 i 49 godina starosti omogućilo bi ga građanima bez ikakvih uvjeta, dok je tome skloni svega 24,7 posto građana dobi između 50 i 64 godina. Protiv priziva savjesti pod bilo kakvim uvjetima u većoj su mjeri muškarci (28,8 posto) nego žene (23,9 posto).

Hrvati sve više **biraju strane** u sukobima - raste podrška Ukrajini i Palestini

Raste potpora Ukrajini među građanima u Hrvatskoj te sada 66,3 posto građana podržava Ukrajinu, Rusiju podržava 6,6 posto ispitanih, dok 27,6 posto ne podržava niti jednu niti drugu stranu. Razlika u podršci Ukrajini, u odnosu na prošlogodišnje istraživanje, je nešto manje od pet postotnih bodova u korist Ukrajine, a u prosjeku, najsnažnije u potpunosti Ukrajinu podržava najstarija skupina ispitanika.

66,3 posto građana podržava Ukrajinu, što je porast u odnosu na 2024. godinu. Malo više od četvrtine građana ne daje podršku nijednoj strani.

U sukobu između Izraela i Palestine, 45,1 posto ispitanih podržava Palestinu, od čega 22,7 posto u potpunosti svoju podršku daje Palestini. Nešto manje, odnosno 42,6 posto podržava podjednako obje strane, odnosno niti jednu niti drugu stranu. Podrška Palestini viša je za 11,4 postotnih poena u odnosu na prošlogodišnje istraživanje. Izrael podržava 12,3 posto ispitanih, što je dva postotna boda manje nego prošle godine.

Zdravstvo je za građane **prioritet u trošenju javnog novca**, a obrana najbolje ocijenjen sektor

Upitani da poredaju sedam sektora (zdravstvo, obrazovanje, mirovinski sustav, poljoprivredu, promet i infrastrukturu, kulturu te obranu i vojsku) po prioritetima povećanja izdvajanja javnog novca za razvoj tih sektora, ispitanici kao prioritet vide ulaganje u razvoj zdravstva (njih 48,4 posto), obrazovanje i odgoj (21,1 posto) te mirovinski sustav (12,7 posto). Zdravstvo se jasno izdvaja kao najvažnije područje ulaganja, a u prosjeku ga najviše izdvajaju kao prioritet nezaposleni ispitanici. Mirovinski sustav prioritziraju, kako je i očekivano, umirovljenici, dok odgoj i obrazovanje prioritziraju, zanimljivo sami učenici i studenti, više nego ostale skupine ispitanika. Svega 3,4 posto ispitanika smatra da bi obrana i vojska trebale biti na prvom mjestu, čime je sektor obrane predzadnji na popisu prije kulture.

Kada su ispitanici upitani da od navedenih sektora odaberu tri, njima najvažnija, za izdvajanje javnog novca, zdravstvo je za gotovo 90 posto ispitanika bio odabir među ta tri. Također, 70,7 posto je navelo obrazovanje, a 55,4 posto mirovinski sustav u svoja tri odabira.

Zdravstvo - 89,9%

Obrazovanje - 70,7%

Mirovinski sustav - 55,4%

Kada su ispitanici upitani da od navedenih sektora odaberu tri, njima najvažnija, za izdvajanje javnog novca, zdravstvo je za gotovo 90 posto ispitanika bio odabir među ta tri. Također, 70,7 posto je navelo obrazovanje, a 55,4 posto mirovinski sustav u svoja tri odabira. Otprilike svaki šesti građanin navodi i obranu u top tri sektora za povećanje izdvajanja javnog novca, no većina građana i dalje očekuje da se državni novac usmjeri u ono što izravno utječe na svakodnevni život; zdravlje, obrazovanje i socijalnu sigurnost, dok teme razvoja i sigurnosti ipak pomalo ostaju u drugom planu.

Upitani da ocjene školskim ocjenama koliko kvalitetno se troši raspoloživi javni novac u pojedinim sektorima, odnosno troši li se na ispravan način, građani su resorima koje su izdvojili kao prioritetne, dali relativno niske ocjene, pa je obrazovanje i odgoj od 38 posto dobilo ocjenu dobar, a svaki treći ispitanik dao je ocjenu dovoljan. Zdravstvo je trećina ispitanika ocijenila nedovoljnom ocjenom, baš kao i mirovinski sustav, a obrana i vojska su najbolje ocijenjeni sektor s prosječnom ocjenom 2,8. Zdravstvo su ispitanici svih primanja, od najnižih do najviših, ocijenili istom prosječnom ocjenom 2,2; prema ovom istraživanju građani javno zdravstvo u prosjeku ocjenjuju dovoljnim.

Kada se gledaju razlike među ispitanicima u odnosu na njihove stavove, trošenje javnog novca za obranu i vojsku nešto bolje ocjenjuju građani s nižom razinom obrazovanja, a po radnom statusu umirovljenici, dok nema razlika u ocjenjivanju ovisno o prihodima kućanstva.

Dakle, čini se da su sektori koje građani smatraju prioritetnima za proračunska ulaganja istovremeno percipirani kao oni u kojima se novac troši najmanje učinkovito. Moguće je da građani od tih sektora najviše očekuju, pa je i razina nezadovoljstva proporcionalno veća. Također, nije isključeno da žele pojačano ulaganje upravo ondje gdje su usluge slabije, a potrebe svakodnevnog života najveće.

38%

Obrazovanje i odgoj od 38 posto
dobilo ocjenu dobar, a svaki treći
ispitanik dao je ocjenu dovoljan

Zdravstvo je trećina ispitanika
ocijenila nedovoljnom ocjenom,
baš kao i mirovinski sustav

Zdravlje građana

zajednička je odgovornost države i pojedinca

Kada se građane pita tko je primarno odgovoran za njihovo zdravlje, 35,1 posto ispitanika smatra da su odgovorni sami građani, dok 32,3 posto odgovornost pripisuje Ministarstvu zdravstva, kroz osiguravanje kvalitetnog javnog zdravstvenog sustava. Oni s višim obrazovanjem te oni od 50 do 64 godine starosti, više smatraju, u prosjeku, da je odgovornost za zdravlje na samim građanima, dok oni nezaposleni više pripisuju odgovornost Ministarstvu.

Kada su ispitanici trebali navesti tri ključna aktera odgovorna za zdravlje građana, 71 posto građana navodi Ministarstvo zdravstva među tri odgovorna, a 66,7 posto pojedince te 42,8 posto navodi Vladu

koja osigurava dovoljan budžet za zdravstvo. Trećina ispitanika navodi obrazovni sustav, odnosno njih 29 posto, a roditelje 27 posto, dok četvrtina navodi farmaceutsku industriju i jedinice lokalne samouprave među tri ključna aktera odgovorna za zdravlje građana. Time se potvrđuje percepcija zdravlja kao zajedničke odgovornosti, a ne isključivo osobne ili državne.

Kada je riječ o alternativnoj medicini, 77,1 posto ispitanika podržava je kao dopunu klasičnoj medicini, dok 13,2 posto smatra da alternativna medicina nije dobar način liječenja.

Val grupa

Val grupa je najveće konzalting društvo za upravljanje strateškim komunikacijama u Hrvatskoj s multidisciplinarnim timovima i 360 pristupom, od nedavno i s uredom u Sarajevu. U ovoj novoj eri stalnih promjena, nepovjerenja i ekonomije pažnje, reputacija postaje – kritični organizacijski resurs, a kako njome uspješno upravljati – umijeće. Koliko naši klijenti vide da smo uspješni u tome govori rezultat NPS-a od preko 80 iza kojeg stoji 40 izvrsnih stručnjaka od kojih je više od 80 posto savjetnika, a 50 posto s 15 i više godina iskustva u strateškom komuniciranju. Ulaganje u znanje kod nas nije aktivnost, već vrijednost koju živimo po kojoj se ističemo na tržištu. Društvena odgovornost je dio našeg DNK, tako 6 godina zaredom ostvarujemo vrhunske rezultati na indeksu DOP-a.

Svjesni da na sve više pitanja društvene elite nemaju odgovore, neka od najvažnijih pitanja današnjice otvaramo kroz autorske projekte, forume, s ciljem uključivanja i suradnje svih dionika te postizanja konsenzusa. Jedan od najvećih je HealthComm Forum, koji već treću godinu zaredom uključuje sve dionike javnozdravstvenog sustava u razgovor o novom društvenom ugovoru u zdravstvu. Ove godine održali smo prvi Međunarodni investicijski geotermalni forum u RH, na kojem smo okupili sve dionike iz energetskeg sektora i one vezane za zelenu tranziciju te raspravili potencijale i načine korištenja vruće vode na kojoj veliki dio hrvatskog teritorija doslovno leži.

valgrupa.hr

info@valgrupa.hr

+385 1 3691 852

Ulica grada Vukovara 269D

10000 Zagreb

